

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 17. studenog 2025.

Analiza presude

Radelić protiv Hrvatske
zahtjev br. 12432/22

povreda čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju – zaštita vlasništva

***Odluka o oduzimanju imovinske koristi od podnositelja osobno
umjesto od trgovačkog društva u čiju korist je stečena,
predstavlja povredu prava na mirno uživanje vlasništva
jer nije bila predvidljiva, a time ni zakonita***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 13. svibnja 2025. objavio je presudu u kojoj je utvrdio da je u predmetu podnositelja zahtjeva došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija)

Presudom Općinskog suda u Splitu podnositelj zahtjeva je 2017. proglašen krivim za počinjenje kaznenog djela krivotvorenja isprava i prijevaru u gospodarskom poslovanju jer je unovčio ukupno 36 čekova stranih banaka za korist društva, čiji je bio jedini član i direktor, za usluge koje nikada nisu pružene. Osuđen je na uvjetnu kaznu zatvora, a Općinski sud ujedno je izdao nalog da mu se oduzme 113.440 EUR na ime imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Podnositelj je protiv presude podnio tri žalbe navodeći *inter alia* da je odluka o oduzimanju imovinske koristi nezakonita jer su sporni čekovi naplaćeni u korist trgovačkog društva, a tako ostvarena sredstva korištena su za tekuće poslovanje društva zbog čega on osobno nije imao nikakvu koristi od tog iznosa. Županijski sud u Splitu odbio je žalbe podnositelja, a pri potvrđivanju prvostupanjske presude, u nedostatku posebne odredbe u Kaznenom zakonu, Županijski sud pozvao se na članak 252. stavak 5. Zakona o trgovačkim društvima, koji je primijenio analogijom. Naime, utvrdio je da je podnositelj naplatom krivotvorenih čekova oštetio neutvrđene ovlaštenike prava na naplatu te je smatrao da imovinska korist koju je društvo steklo kriminalnim radnjama treba biti oduzeta od podnositelja jer je u međuvremenu društvo izbrisano iz sudskog registra, a on je bio jedini osnivač i vlasnik društva. Naknadno podnesenu ustavnu tužbu Ustavni sud je odbio.

Pred Europskim sudom podnositelj se pozvao povredu prava na pošteno suđenje, smatrajući da presude hrvatskih sudova nemaju uporište u nacionalnom pravu. Postupajući kao gospodar pravne karakterizacije činjenica kojima se prigovara ([Radomilja i drugi protiv Hrvatske \[VV\]](#)¹, br. 37685/10 i 22768/12, stavak 124., 20. ožujka 2018.), Europski sud je zahtjev podnositelja odlučio ispitati na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

¹ Analiza presude dostupna je na stranici [Ureda zastupnice](#).

Utvrдио je da među strankama nije sporno da su odluke hrvatskih sudova o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom predstavljale miješanje u njegovo pravo na mirno uživanje vlasništva. Sukladno pravilu predviđenim drugim stavkom članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, država ima pravo miješati se u pravo na mirno uživanje vlasništva kako bi osigurala naplatu kazni ([Frizen protiv Rusije](#), br. 58254/00, stavak 31., 24. ožujka 2005.). Da bi takvo miješanje bilo opravdano, ono mora biti zakonito, učinjeno u općem interesu te se njime mora uspostaviti pravična ravnoteža između općeg interesa i prava pojedinca ([Yordanov i drugi protiv Bugarske](#), br.265/17 i 26473/18, stavak 98., 26. rujna 2023.).

Zakovitost miješanja

Europski sud je ponovio da postojanje pravne osnove samo po sebi nije dovoljno za zadovoljavanje načela zakonitosti jer pojam „zakon“ kako je naveden u članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju osim što obuhvaća zakone i sudsku praksu ima i kvalitativnu komponentu koja pretpostavlja da primijenjena norma mora biti predvidljiva i dostupna ([Imeri protiv Hrvatske](#), br.77668/14, stavak 69., 24. lipnja 2021.). Predmetne kvalitativne pretpostavke odnose se kako na biće kaznenog djela tako i na sankciju koja je propisana za dotično kazneno djelo.

Primjenjujući ovu praksu na konkretne okolnosti ovog predmeta Sud je primijetio da je odluka o oduzimanju imovinske koristi podnositelju izrečena u svezi s kaznenim djelom prijevare u gospodarskom poslovanju, koje uključuje stjecanje protupravne imovinske koristi za neku pravnu osobu. U konkretnom predmetu, nije sporno da je podnositelj zahtjeva čekove stranih banaka unovčio u korist društva te da hrvatski sudovi i tijela u nacionalnom postupku nisu predlagali niti izvodili bilo kakve dokaze iz kojih bi proizašao zaključak da je podnositelj na bilo koji način osobno profitirao zbog tih nezakonitih radnji i ostvario imovinsku korist. Posljedično, Europski sud je zaključio da je jedini razlog zbog kojeg je donesena odluka o oduzimanju imovinske koristi od podnositelja taj što je društvo, čije on bio jedini član i direktor, prestalo postojati i to analognom primjenom članka 252. stavak 5. Zakona o trgovačkim društvima koji predviđa odštetnu odgovornost članova uprave trgovačkog društva vjerovnicima.

Takav zaključak hrvatskih sudova, Europski sud nije prihvatio utvrdivši da predmetno miješanje u pravo na mirno uživanje vlasništva nije bilo predviđeno zakonom. Europski sud je analizirao relevantne zakonske odredbe Kaznenog zakona kojima nije bila predviđena mogućnost oduzimanja imovinske koristi od počinitelja kaznenog djela gospodarske prijevare ako je ista stečena u korist druge osobe. Štoviše, takvo postupanje bilo bi protivno dugogodišnjoj praksi Vrhovnog suda RH². U kontekstu analogne primjene članka 252. stavaka 5. Zakona o trgovačkim društvima, Europski sud je istaknuo da Zastupnica Sudu nije predložila relevantne primjere sudske prakse koji bi pokazali da su kazneni sudovi prethodno primjenjivali tu odredbu u kontekstu oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Nepostojanje takve prakse kaznenih sudova ne znači automatski da je donošenje odluke o oduzimanju imovinske koristi bilo protivno kvalitativnoj pretpostavci predvidljivosti zakona jer se ona ne može tumačiti kao zabrana postupnog razvoja norme putem sudske tumačenja, pod uvjetom da posljedice takvog razvoja i dalje bude u skladu s biti dotične odredbe, te da se takav razvoj može razumno predvidjeti ([J. Paul Getty Trust i drugi protiv Italije](#)³, br.35271/19, stavak 297., 2. svibnja 2024.). Međutim, sukladno hrvatskom pravu, oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ograničeno je na pojedince koji su od takve koristi izravno ili

² Kž 420/13-06 od 4. veljače 2016., Kzz 14/14-4 od 11. veljače 2016, Kr 36/2021-6 od 23. prosinca 2021.

³ Sažetak presude dostupan je i na [hrvatskom jeziku](#).

neizravno imali financijsku korist, čime je ta mjera sličnija institutu stjecanja bez osnove nego odgovornosti za štetu ([Ulemek protiv Srbije \(odl.\)](#), br. 41680/13, stavak 53., 2. veljače 2021.). Stoga je donošenje odluke o oduzimanju imovinske koristi podnositelju analognom primjenom članka 252. stavka 5. Zakona o trgovačkim društvima, koji predviđa odštetnu odgovornost članova uprave trgovačkog društva vjerovnicima, u vezi s člankom 77. Kaznenog zakona koji predviđa oduzimanje imovinske koristi, bilo u suprotnosti s prirodom kaznenog djela za koje je podnositelj osuđen. Posljedično, podnositelju je bilo nemoguće razumno predvidjeti posljedice svojih postupaka u danim okolnostima, čak i primjenom analogije ([Centro Europa 7 S.r.l. i Di Stefano protiv Italije \[VV\]](#), br.38433/09, stavci 141. i 143., ECHR 2012).

Kako je Europski sud utvrdio povredu prava na mirno uživanje vlasništva analizom prvog kriterija (zakonitosti miješanja), nije bilo potrebe razmatranjem ostalih kriterija.

Slijedom svega navedenog, Europski sud je zaključio da je u predmetu podnositelja došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2025. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava